خودداری وزیر اقتصاد از اظهارنظر درباره معافیت مالیاتی چهره‌های مشهور

وزیر امور اقتصادی و دارایی در مورد معافیت مالیاتی چهره‌های مشهور و هنرمندان گفت: در این رابطه وزارت اقتصاد در حال بررسی است، بنابراین بعدا در این خصوص نظر می‌دهم.

فرهاد دژپسند در گفت‌وگو با فارس، در پاسخ به این سؤال که نظر شخصی شما درباره معافیت مالیاتی هنرمندان چیست و با آن موافق یا مخالفید، توضیح داد: من یك گروه مشاور ۲۵ نفره را در رابطه با بررسی کل معافیت‌های مالیاتی تشکیل داده‌ام.

وی افزود: این گروه در حال بررسی و ساماندهی کل معافیت‌های مالیاتی است.

دژپسند بیان کرد: بنابراین نظر وزارت امور اقتصادی و دارایی در این رابطه به صورت یکپارچه ارائه می‌شود. وزیر امور اقتصادی و دارایی گفت: من الان برای هیچ موردی ورود پیدا نمی‌کنم و منتظرم نتیجه کارگروه مشورتی ارائه شود تا نتیجه آن را در قالب پیشنهاد به دولت ارائه دهیم.

بررسی سناریوهایی که دولت در صورت افزایش مالیات بر سیگار می‌تواند برای کشور درآمد جدید ایجاد کند

درآمد از دود

محمدحسین علی‌اکبری
اقتصاد

بنزین ۳۰۰۰تومان شد و در پس این گرانی اعتراضات گسترده مردم اتفاق افتاد. در همان زمان برخی کارشناسان عنوان کردند دولت اقدامات دیگری هم برای افزایش درآمد می‌توانست اجرا کند اما راحت‌ترین راه را برگزید.

از روز یکشنبه این هفته که لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ به مجلس ارائه شد، گمانه‌زنی‌ها درباره ارقام اصلی بودجه نیز شروع شد و از این پس توپ در زمین نمایندگان مجلس است. قطعاً مهمترین موضوعی که نمایندگان مجلس باید درباره آن تصمیم بگیرند، قیمت بنزین در سال آینده است. از آنجا که اکثر نمایندگان مجلس با تصمیم اخیر دولت برای گران کردن سه برابری بنزین مخالفند، از هم‌اکنون پیشنهاداتی از جانب نمایندگان برای کاهش قیمت بنزین در لایحه بودجه سال آینده مطرح شده است.

به گفته دولتمردان، درآمد افزایش قیمت بنزین از هزار به ۳۰۰۰تومان، مجموعاً ۳۰۰۰ میلیارد تومان است. به اعتقاد نمایندگان مجلس که حامی کاهش قیمت بنزین هستند، می‌توان در بودجه سال آینده قیمت بنزین آزاد را از ۳۰۰۰تومان مثلاً به ۲۰۰۰تومان کاهش داد و به جای آن، مالیات بر سیگار را افزایش داد تا کسری درآمد دولت بدین شیوه جبران شود. حتی برخی معتقدند که می‌توان مالیات بر سیگار را جایگزین گرانی بنزین کرد.

اخیراً هم بحث بر سر افزایش مالیات بر سیگار بین وزارت بهداشت و انجمن تولیدکنندگان محصولات دخانی بالا گرفته بود؛ به‌طوری‌که متصدیان وزارت بهداشت معتقد بودند بخشی از درآمد حاصل از افزایش قیمت بنزین می‌توانست از افزایش ۱۰درصدی مالیات بر سیگار تأمین شود

مقایسه قیمت هر پاکت سیگار پرفروش آمریکایی در کشورهای مختلف جهان (دلار) در این نقشه نشان می‌دهد قیمت سیگار در ایران نسبت به سایر کشورهای جهان، ارزان است. قیمت هر پاکت سیگار از مارک‌های پرفروش و معروف آمریکایی در ایران بین ۲ تا ۴ دلار است که حدود ۵۰ هزار تومان می‌شود. قیمت سیگارهای تولید داخل در ایران بین ۱۰ تا ۲۰ هزار تومان است که در مقایسه با سایر کشورهای جهان، ارزان‌ترین سیگار در ایران عرضه می‌شود

مقایسه

کشور	نرخ مالیات بر سیگار
اسلوواکی	۸۵ درصد
بلغارستان	۸۴ درصد
لهستان	۸۳ درصد
ترکیه	۸۲ درصد
فنلاند	۸۲ درصد
استونی	۸۲ درصد
یونان	۸۲ درصد
انگلستان	۸۱ درصد
فرانسه	۸۱ درصد
پرتغال	۸۰ درصد
اسلوونی	۷۹ درصد
دانمارک	۷۹ درصد
اسپانیا	۷۹ درصد
تونس	۷۸ درصد
ایرلند	۷۸ درصد
لیتوانی	۷۸ درصد
مجارستان	۷۷ درصد
قبرس	۷۷ درصد
رومانی	۷۷ درصد
بلژیک	۷۶ درصد
ایتالیا	۷۶ درصد
زلاندنو	۷۵ درصد
هلند	۷۵ درصد
کرواسی	۷۵ درصد
صربستان	۷۴ درصد
سنگاپور	۷۴ درصد
سریلانکا	۷۴ درصد
ایران	۴ درصد

افزایش درآمد دولت

مالیات یکی از راه‌های کسب درآمد دولت است. هرچند دولت راه‌های درآمدزایی در بخش‌های مختلف را روی خود بسته و قوانینی مانند مالیات بر عایدی سرمایه را اجرا نمی‌کند اما مالیات بر سیگار می‌تواند یکی از راه‌های کسب درآمد دولت باشد. گفته می‌شود سیگار مافیا دارد و زور دولت به آنها نمی‌رسد. هرچند ۱۵درصد جمعیت کشور سیگار و مواد دخانی مصرف می‌کنند اما آسیب آن به کل کشور وارد می‌شود. افزایش مالیات بر سیگار قیمت این محصول را ۴ تا ۸ هزار تومان افزایش می‌دهد که در برخی خانوارها باعث کاهش مصرف می‌شود و در برخی خانوارها تغییری در مصرف ایجاد نمی‌کند اما در هر صورت درآمد دولت را افزایش می‌دهد.

چرا مالیات سیگار باید زیاد شود؟

سال ۸۴ بود که ایران عضو معاهده بین‌المللی کنترل دخانیات شد و تعهد داد که برای کاهش مصرف و پیشگیری از استعمال دخانیات اقداماتی را انجام دهد. یک سال پس از پیوستن ایران به این معاهده (سال ۸۵) قانون جامع کنترل دخانیات به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید که در ماده ۸ این قانون آمده قیمت سیگار و مواد دخانی هر ساله باید از طریق مالیات ۱۰درصد افزایش پیدا کند. اگر از سال ۸۵ تاکنون سالانه ده‌درصد مالیات اضافه می‌شد درآمد دولت از این بخش در مقایسه با آن سال باید ۱۳۰درصد افزایش پیدا می‌کرد اما ثابت ماندن مالیات ده سال پس از تصویب این قانون ماجرا را به سمت دیگری برد. ثابت ماندن مالیات دخانیات طی چند سال متوالی باعث فشار سازمان بهداشت جهانی به کشور شد و در این راستا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی این موضوع را در دستور کار خود قرار داد و با دعوت از متخصصین سازمان بهداشت جهانی مدلی را برای افزایش مالیات دخانیات پیشنهاد کرد که این مدل به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی اعلام شد. این طرح پنج‌ساله برای افزایش درآمد دولت بود اما متاسفانه مورد استفاده قرار نگرفت.

اقتصاد خانوار و سیگار

هر فرد سیگاری به طور متوسط روزی ده نخ سیگار می‌کشد یعنی سالی ۳۶۵۰ نخ. اگر قیمت متوسط هر نخ سیگار را ۳۰۰تومان در نظر بگیریم آن وقت متوجه می‌شویم که هر سیگاری سالانه یک میلیون و ۹۵هزار تومان هزینه سیگار می‌کند. تازه این در حالی است که قیمت بسیاری از سیگارها بالاتر از این رقم است. در ایران ده‌میلیون نفر سیگاری هستند. این افراد با سیگار نخی ۳۰۰تومان، سالانه ده‌هزار و ۹۵۰میلیارد تومان دود می‌کنند؛ یعنی تقریباً یک چهارم همه یارانه‌ای که دولت در سال به خانواده‌ها پرداخت می‌کند.

موضع وزارت بهداشت چیست؟

رئیس دبیرخانه ستاد کشوری کنترل دخانیات وزارت بهداشت اخیراً خواستار افزایش مالیات بر سیگار در بودجه سال ۱۳۹۹ شده و از درآمد ۲۴هزار میلیارد تومانی در اثر وضع مالیات ۴۰۰تومانی بر هر نخ سیگار خبر داده بود.

علیرضا رئیسی، معاون وزارت بهداشت اعلام کرده بود که ۲۰ هزار میلیارد تومان از درآمد ناشی از افزایش نرخ بنزین می‌توانست از افزایش ۱۰درصدی مالیات بر سیگار تأمین شود. به گفته وی، با توجه به این‌که افزایش قیمت بنزین ۱۰۰۰ تومانی به ۳۰۰۰تومان، سالانه ۳۰ هزار میلیارد تومان درآمدزایی دارد، مالیات بر سیگار به‌تنهایی می‌توانست سالانه ۲۰ هزار میلیارد تومان درآمد به دنبال داشته باشد، اما مافیای سیگار اجازه این کار را نداد.

مصرف سالانه سیگار در ایران

طبق بررسی‌های انجام‌شده حدود ۵۵میلیارد نخ سیگار و حدود ۱۰هزار تن تنباکوی قلیان در سال مصرف می‌شود. اکنون تولید به میزان مصرف است اما با این حال باز هم در بازار سیگار قاچاق وجود دارد که این موضوع به مراکز نظارتی و مبارزه با قاچاق بازمی‌گردد. اگر ۵۰میلیارد نخ سیگار را در نظر بگیریم و روی هر نخ تنها ۲۰۰تومان مالیات دریافت شود مبلغ ۱۰ هزار میلیارد تومان نصیب دولت می‌کند. اگر این رقم به چهارصد تومان افزایش یابد که طبق قانون جامع کنترل مالیات مصوب سال ۸۴ باید هر سال ۱۰درصد به مالیات سیگار افزوده می‌شد رقمی حدود ۲۰هزار میلیارد تومان را نصیب دولت می‌کند که این افزایش قیمت سرشکن شده و قیمت هر بسته سیگار ۴۰۰۰ تا ۸۰۰۰ تومان گران خواهد شد.

زور دولت به مافیای سیگار می‌رسد؟

طبق قانون هرگونه دخالت صنایع دخانی در بخش قانون‌گذاری و اجرا ممنوع است و دولت باید به این موضوع توجه داشته باشد. فاصله قیمتی سیگار داخلی و سیگار خارجی هم‌اکنون آن‌قدر زیاد است که حتی با افزایش ۲۰۰ تومانی هر نخ سیگار داخلی (که مجموعاً سالانه ۱۰ هزار میلیارد تومان درآمد برای دولت دارد)، باز هم خرید سیگار داخلی مقرون به صرفه است. به بحث سلامت و صنعت این کار رسیدیم. قطعاً صحبت کارشناسان حوزه سلامت و صنعت باهم تفاوت دارد. حتی جنس نگرانی‌های این بخش هم فرق دارد. سالانه ۶۰هزار نفر در کشور بر اثر مصرف سیگار جانشان را از دست می‌دهند و حدود ۳۰هزار میلیارد تومان هزینه بر دوش دولت می‌گذارد که این رقم توسط مردم پرداخت می‌شود. ضمن این‌که ۸۵درصد جمعیت کشور از سیگار و مواد دخانی استفاده نمی‌کنند اما هزینه ۱۵درصد افراد سیگاری باید توسط همه مردم پرداخت شود. چندین بار در مجلس و دولت پیشنهاد افزایش مالیات بر سیگار داده شده اما هر بار برخی افراد با لابی‌هایی که دارند توجیهاتی می‌آوردند که نشان می‌دهد توانستند آنها را قانع کنند. مافیای سیگار همواره بحث قاچاق را پیش می‌کشند که اگر قیمت سیگار زیاد شود قاچاق هم افزایش خواهد یافت. در حالی که به نظر می‌رسد این موضوع یک نوع بزرگنمایی باشد. کشورهایی که مالیات بر سیگار را افزایش دادند بودجه سال جاری به ترتیب ۲۸ و ۳۳درصد افزایش یافته است اما همچنان نسبت به استانداردهای جهانی بسیار ناچیز است. مجموع مالیات بر فروش سیگار در سال آینده ۸۰۸میلیارد و ۷۱۲ میلیون تومان پیش‌بینی شده است. این در حالی است که در قانون بودجه سال ۱۳۹۸ این رقم ۶۳۱ میلیارد و ۳۱۳میلیون تومان در نظر گرفته شده بود که حاکی از افزایش حدود ۲۸درصدی این مالیات است. همچنین در بودجه سال آینده، مالیات بر مصرف سیگار ۲۰۰۰ میلیارد تومان پیش‌بینی شده که نسبت به رقم ۱۵۰۰ میلیاردی در قانون بودجه سال جاری حدود ۳۳درصد افزایش داشته است.

مالیات پایین سیگار در ایران

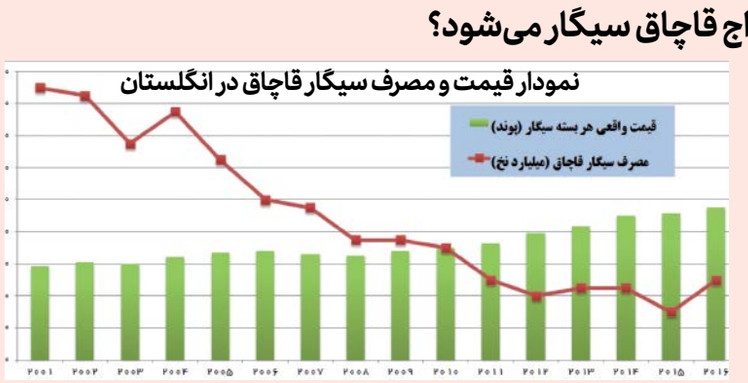
بر اساس آمار کنوانسیون جهانی کنترل دخانیات، پایین‌ترین نرخ مالیات به سیگار در دنیا در اختیار ایران است. طبق اعلام این کنوانسیون، ۷۰درصد قیمت خرده‌فروشی سیگار باید مالیات اخذ شود؛ در حالی که متاسفانه در ایران نرخ مالیات سیگار بسیار پایین است. سال ۹۴ تعداد کارخانه‌های دخانیات ۹مورد بود و تا سال ۹۸ تعداد کارخانه‌ها به ۱۷مورد رسید و سود صنعت دخانیات در مصرف است که این سود نشان می‌دهد درآمدی به شرط مرگ افزایش یافته است. این در حالی است که کشورهای پیشرفته با اخذ مالیات سنگین از سیگار، مصرف آن را کنترل می‌کنند. در انگلستان حدود ۸۱درصد قیمت فروش یک پاکت ۲۰تایی سیگار، مالیات است. در آمریکا نیز مالیات هر پاکت سیگار در ایالات مختلف بین دو تا چهار دلار است.

مالیات بر سیگار چقدر است؟

بر اساس لایحه بودجه سال آینده مالیات بر فروش و مصرف سیگار نسبت به رقم تعیین شده در قانون بودجه سال جاری به ترتیب ۲۸ و ۳۳درصد افزایش یافته است اما همچنان نسبت به استانداردهای جهانی بسیار ناچیز است. مجموع مالیات بر فروش سیگار در سال آینده ۸۰۸میلیارد و ۷۱۲ میلیون تومان پیش‌بینی شده است. این در حالی است که در قانون بودجه سال ۱۳۹۸ این رقم ۶۳۱ میلیارد و ۳۱۳میلیون تومان در نظر گرفته شده بود که حاکی از افزایش حدود ۲۸درصدی این مالیات است. همچنین در بودجه سال آینده، مالیات بر مصرف سیگار ۲۰۰۰ میلیارد تومان پیش‌بینی شده که نسبت به رقم ۱۵۰۰ میلیاردی در قانون بودجه سال جاری حدود ۳۳درصد افزایش داشته است.

آیا افزایش مالیات منجر به رواج قاچاق سیگار می‌شود؟

ادعایی که مخالفان افزایش مالیات سیگار در سال‌های اخیر داشته‌اند این است که گران شدن سیگار داخلی منجر به اقبال مردم به خرید سیگار قاچاق می‌شود؛ اما سازمان جهانی بهداشت سال‌ها روی این موضوع کار کرده و نتایجی که به دست آورده، مخالف این ادعاست. با توجه به مطالعه‌ای که این سازمان در این زمینه و در ۷۶ کشور دنیا انجام داده، مشخص‌شده که افزایش مالیات نه تنها باعث افزایش قاچاق نشده، بلکه کاهش مصرف و افزایش درآمد دولت‌ها را به دنبال داشته است. ضمن آن‌که فاصله قیمتی سیگار داخلی و سیگار خارجی هم‌اکنون آن‌قدر زیاد است که حتی با افزایش ۲۰۰ تومانی هر نخ سیگار داخلی (که مجموعاً سالانه ۱۰هزار میلیارد تومان درآمد برای دولت دارد)، باز هم خرید سیگار داخلی مقرون به صرفه است.

تجربه انگلستان هم نشان می‌دهد افزایش مالیات بر سیگار منجر به افزایش فروش سیگار قاچاق نخواهد شد.

در انگلستان در فاصله سال‌های ۲۰۰۱ تا ۲۰۱۶ قیمت واقعی سیگار (پس از کسر تورم سالانه) به علت افزایش تدریجی مالیات، بیش از ۶۰درصد افزایش یافت تا قیمت سیگار در این کشور به گران‌ترین در سطح جهان تبدیل شود؛ اما در همین مقطع، با وجود افزایش قیمت رسمی سیگار، سهم سیگار قاچاق از کل بازار ۷۰درصد کمتر شد.

